

Festivà cun bler spiert, ferma persvasiun e buna speranza

Giubileum da 30 onns rumantsch grischun

■ (anr/gc) Quest onn po il rumantsch grischun (rg) festivar ses 30. anniversari. Raschun avunda per l'Uniu rumantsch grischun (URG) – sut il presidi da Rino Darms – dad organisar quest giubileum. Quai è succedi sonda passada en l'aula a la Plessur da la scola chantunala (anteriur seminari da scolasts) a Cuira en preschientscha da rund 100 persunas. L'occurrenza giubilara ha prendi in decurs fitg viv e spiertus, laschond resortir ina massa fatschettas che tals, stads engaschads ed anc adina activs, han purtà tar in bel mosaic davart quella lingua unifitgada. Igl è propi stà ina commemoraziun reussida che mussa ch'il rg vivia speranza anc ditg.

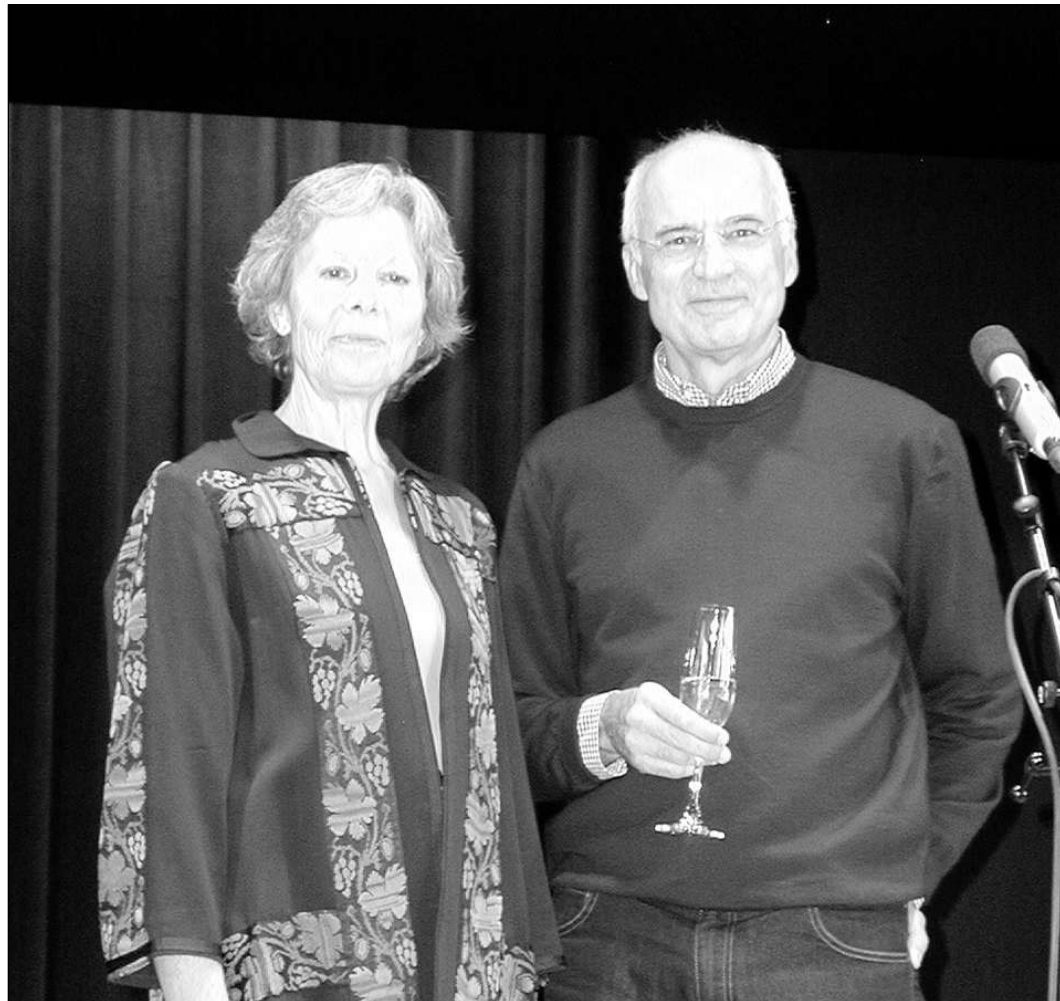
Bella rama musicala

A l'ur da la tribuna sa chattavan en tut 30 chandailas, vegnidas envidadas suenter mintga curt pled, mo era las turtas. Sin il vast palc è sa spjegada la commemoraziun en plects, vegnids enramads cun cabaret e musica da Sara Hermann, dal clarinettist Josias Just e da l'enconuscent musicist Benedetto Vigne. Els han dà a l'occurrenza er atmosfericamain ina rama festiva.

Bainvegni cordial

L'occurrenza 30 onns rg è vegnida moderada suveranamain da Maria Cadruvi. Ella ha empunì galantamain da pledader a pledadra – sco quai ch'il rg è atgnamain la punt sin ils pilasters dals idioms. Er è ella stada entreschada fitg en l'entira organisaziun ensemen cun la URG e sustegn da sponsurs.

Sa chapescha ch'ins è sa regurdà en

Maria Cadruvi e Bernard Cathomas – l'iniziant dal rg.

FOTO G. CAPAUL

emprima lingia dal bab e creader dal rg, Heinrich Schmid da l'Universitad da Turitg, mort 1999. Plaschair hai dentant fatg da vesair tranter ils preschents era sia dunna Vroni Schmid-Brupacher. En cumparegliaziun cun las anteriuras

emprovas dad unir il rumantsch: da pader Placi a Spescha, Gion Antoni Bühler e Leza Uffer haja il rg cuntanschì – tenor Maria Cadruvi – ina vegliadetgna considerabla. 30 onns saja ina generaziun.

15 dunnas e 15 umens vegnan curt a pled

Cunquai ch'i saja ditg tut davart il rumantsch grischun è vegni renunzià a lungs referats. Persuenter èn 30 persunas – ina sco l'autra insaco colliada cun rg –

vegnidas envidadas da formular lur auguris a moda divertavla e spiertusa – quai tut en be 2 minutas. Vid quella limita da temp èn ins sa tegni exemplaricamain. Las prelecziuns ston avair plaschi fitg bain. Uschia èn musica e plects sa barattads.

Entschavi da laschar preleger han ins – co d'astgassi esser auter – Bernard Cathomas. El è stà a l'entschatta, giond en turn Nadal 1981 tar Heinrich Schmid a Turitg cun l'incarica da crear ina lingua rumantscha unifitgada per tuts tschintg idioms. Gia l'avrigl 1982 ha Heinrich Schmid preschentà las directivas per il rg.

Ils suandants oraturs ed oraturas – vuschs da la LR, da las regiuns, politica, administraziun, scolars, umens curaschus e valerusas da las pli diversas professiuns – en tut 15 umens e 15 dunnas – han preschentà frestgamain, spiertusamain, cun umor ed era zunt originalmain experientchas ed eveniments en connex cun rg. Igl è stà bel, divertavle e fitg varià.

Il rumantsch grischun viva

La presidenta da la regenza, Barbara Jannom Steiner, ha esprimì a la fin grond laud als linguists dal rg. Quels sajan stads chapavels da realisar en 30 onns chaussas che na paraivan betg d'esser pussaivlas en in temp aschi curt. Il rg funcziunia linguisticamain, vegnia chapì ed applitgà mintga di da bleras instituziuns era sin differents plauns statals. Il rumantsch grischun viva. La presidenta da la regenza giavischa che la festa giubilara per ils 30 onns rg dettia curaschi da cuntinuar sin la via prendida tras far pass relativamain pitschens che sajan en realitad dentant pass gronds.